

Einkarsólan

og

+ (H. B. Thomsen?) í „Føroyatíðindi“.

Í «Føroyatíðindi» eru í seinastuni framkomnar tvær greinir ímóti einkarsolumálinum javnaðarmanna.

Skrivarin av hesum greinum gita vit er harra H. B. Thomsen, keypmaður. Hví hann er farin at fjala sín penn undir einum +, skilja vit ikki. Holmgonguna móti javnaðarmonnum plagrar hann ikki at fjala. Annað er, at hansara hogg til sín gamla partaflokk, sambandið, helst vilja fjala seg undir loynimerkinum. Tað er ikki altíð so stuttligt at siga sínum egnu ímóti líka í andlitíð — og tí verður loynimerki nýtt. Og vit eru so ætlandi komnir við í «fartinum».

Í hesu fyrru greinini verður kastað í íslenska rithøvundinum G. Jónsson fyri, at hann agliter «utroligt usandfærdigt». Hetta verður gjørt uttan í minsta máta at ávísa, hvat ið er «usandfærdigt» av tí hann flytur fram.

Vit hugsa ikki, at tað fer at bera til at «polimisera» á tilfikan hátt, uttan at tað kensl sum «en Fornæmelse imod Lærerne som tænkende Væsener».

Harri Jónsson var sakligur og edrúllurur í síni grein. Tað kenst ikki uttanum, at hansara grein um einkarsóluna í Íslandi, var eitt greitt talandi dømi um, hvussu stóru ein stuðul ein líkandi einkarsola kann verða í Føroyum.

Harra Jónsson legði kortini á borðið. Hann nýtti onga villandi framstilling. Silda-einkarsólan miseydnadist. Tað duldi hann ikki — og henda einkarsólan fekk sína viðgerð, sína ábreiðslu, samstundis sum hann tó vísit á, at um henda einkarsólan hevði verið umskipað og framhildin, kundi hon verið landinum til alstórt gagn.

Tað er ein «utroligt usandfærdigt» agitasjón at leggja viðurskiptini soleiðis fram fyri lesararnar sum at sildahandilin uttan undantak hevur givið «gull og grønar skorar» hjá tí privata initiativinum, meðan tað einans er hin íslenska silda-einkarsólan, ið varð ein «flasko». Okkara heiðraði mótsøðumaður veit væl ella má vita, at sildaveiðan og sildasólan í teim seinastu kreppuárunum hevur givið tí «privata initiativinum» knasandi tap og tíkið mann eftir mann og felag eftir felag av fótum. Hví vit vilja geva so ranga framstilling?

Í teirri næstu greinini verður uttan «Blussel» kastað út, at einkarsolumenninir ikki gera sær «nogen som helst Tanke om, hvem der skal forestaa en saa omfattende Landhandel. Dette er», verður víðari sagt, «typisk for socialistisk-liberalistisk Mentalitet, ifølge hvilke alle er lige gode eller lige ringe, alle lige dygtige eller udygtige». Flottur uppástandur. «Typiskur» fyri tað so nevnda «frítt kon-

kurerandi privata initiativið». Tá ið ein ikki eigur betur argumentir, er tað lættast at sleppa frá bevisnum við at tilleggja mótsøðumonnum eitt so lítið mál av skili og vitan, at tað stendur niðanfyrri analfabetin.

Maður, ið sjálvur gevur seg av við at hugsa, skuldi kunnað givið okkum einkarsolumonnum so miklar sømdir sum at vit tó dugdu at siggja, at **høvuðstreytin fyrri allari forræting og øllum fyrítokum er at fáa teir bestu menninar á odda**. Vit ivast í, hvørjum falli ikki í, at hitt privata initiativið er greitt yvir hetta. Men tað er bert tann munur, at meðan hitt almenna stendur óheft og frítt viðvíkjandi viðseting og frásæting, taking og vraking av fólki er tað vanliga heilt óðrvisið við tí «privata», í tí at tað er bundið av teirri vanlukku arvafylgju í «still-ingum»: **Sonurin skal arva sessin aftaná faðirin, annaðhvørt nakar dugir er í honum ella ei**. Okkara heiðraði mótsøðuskrivari hevur sjálvur oftani óbeinleiðis sagt hetta, tá ið hann sum móttrek ímóti okkara socialistisku krøvum hevur hildið fram, at kapitalurin og fyrítokurnar, ið eru hópað uppá eins manns hendur við ágrýtni og dugna-skapi í handli, spjæðast og tí-nest í hondunum á eftirkom-arunum. Rætt! Men hví tinnist og spjæðist kapitalurin og ognir-nar? Júst tí — sum sagt — at sonurin kom á pallin aftaná pápan, ikki tí hann var tann dágiligasta til arbeiðið, men einans tí hann bar faðirsins navn, ið gav honum fyrsta rættin, sjálvum hann var ein undirmálari. Vit kundu nevnt mong talandi dømi herum. Men tað tørvar okkum ikki. Øll kunnu leita sær hesi dømi, og vit vita, at okkara æraði móts-standari kennir í hópatali av hesum dømunum. Fyri ikki at misskiljast, skal tað sigast, at sonurin sjálvandi ofta er maður at framhalda og økja faðirsins verk.

Amtshandilin undir krígunum stendur fyrri hørðum skotum. Tann, ið ikki kennir til viðurskiptini, kann halda, at hesin handil var fírtur fyrri at fella okkara keypmenn. Blakað verður við tonsom av spilltum the, okursdýrum salti o. s. v., sum verður sagt alt at vera noytt uppá keypmenninar, sum vit skilja + heldur høvdu klárað seg so ómetuliga væl og lættliga, um teir høvdu haft fingið friar ræsur at «disponera». Ein «utroligt» villileiðing!

Men hví kom hesin amts-handil? Ja, tað er veit, at øll fáa at vita tað.

Sannleikin er, at amts-handilin einans var fírtur fyrri at hjálpa tí «privata», ið, tá ið kríggid brast á, meldaði pass, hætti sær ikki at vága pelsiu uttanfyri

ÚR SUDUROY

BAZAR

Med forventet Tilladelse vil der i Efteraaret blive afholdt Bazar med Tombola og Bortlodning til Fordel for den ny Kirkegaard «undir Akurgerði».

Eventuelle Gaver modtages med Taknemmelighed af undertegnede:

Henriette Nolsøe. Ebba Nielsen. Amanda Persson. Anna H. Petersen. Stina Jacobsen. Ingrid Thomsen. Anna Thomsen. Maja Mortensen. J. Maja Mortensen. Nanna Mortensen. Tina Mortensen. Dagmar Nolsøe. Mathilda Holm. Anna Dam. Dagmar Mortensen. Elisabeth Holm. Thora Jespersen. Anna Hammer Mortensen. Sanna Nolsøe. Margrethe Djurhuus. Inga Magnussen. Elsa Mortensen. Elsebeth Eliassen. Katrine Gislason. Hansina Joensen. Kathrine Petersen. Ellen Marie Jespersen. Jana Hansen. Marie Berthelsen. Josefine Mortensen. Povla Mortensen. Andrea Strom. Magdalene Jespersen. Kristine Nielsen. Kristine Berthelsen. Edith Poulsen. Borghild Dimon. Marie Joensen. Johanna Djurhuus. Andrea Joensen. Anna M. Mortensen. Lisa Holm. Juline Mortensen. Louise Mortensen. Pauline Hovgaard. Marie Joensen. Valborg Mortensen. Else Marie Bærentsen. Hanna Mortensen. Margrethe Mortensen. Nicoline Hansen. Johanne Johannesen. Agnes Øster. Jacobine Cederfeldt. Ragnhild Holm. Olga Joensen. Ragnhild Dam. Hansine Jespersen. Kristine Jespersen. Tveraa.

Elisabeth Nolsøe. Kathrine Salmoney. Paulina Nolsøe. Betty Nolsøe. Henriette Fråstein. Pauline Sørensen. Lena Strom. Juliane Strom. Johanna Strom. Elsa Lindberg. Petrine Thorsteinsson. Marie Lindberg. Nicoline Petersen. Dorteia Petersen. Edel Jespersen. Trangisvaag. Jona Mortensen. Ørdevig. Betty Mortensen. Frodebo.

úr vanda, men fyrst og fremst varð hann fírtur fyrri at hjálpa tí privata initiativinum. Hann var so stalt ikki nøkur stats-socialisma, men ein tænaa hjá privatkapitalismuni. Hansara stýrarnar vóru mótsøðumenn av statssocialismuni — og varð hann tí stýrdur har eftir. Hetta at amts-handilin skuldi nýtast til undir øllum tilfellum at halda uppi tí í mongum føri í handilsskapi óðuna priva initiativinum, færdi eina skilaleysa kre-digveing við sær.

Tað er gott at vera góður sjó-maður í góðveðri. Men hann, ið ræðist óveðrið og ikki torir út, men einans hugsar um at bjarga skinni sínum — hann eigir ongan rætt at skelda út, fyrri tí um hann, ið helt út í óðnina fyrri at bjarga heima-krákuni, breyt onkra árina ella løstaði farið á ferðini.

Krígstíðin er hitt greiðasta dømi um, hvussu hættisligt tað er at líta landsins lagnu uppí hendurnar á einstaklinginum. Og skal landið taka nosini og tapini, má tað eisini málvist stímbra seg í teim góðu tíðunum fyrri at kunna bera tað ringa og hættisliga, tá ið øll rópa eftir hjálp, hjálp og aftur hjálp! Tí krevja javnaðarmenn, at landið skal taka einkarsóluna við stør-vorum.

Brot.

Rotinskapur kallar ein sokall-aður «arbeidari» ein grein-stubba, hann hevur sett í «Føroya-tíðindi». Tittulin hóskar til greinskriverin, tí hesin «ar-beidarinn» er eingin rættur ar-beidari. Tann rotinskapur hjá ar-beidaranna mótsøðumonnum, ið er til væl loyndir at royna at klæða seg í ar-beidaraham fyrri at hoggja á ar-beiðaran, er væl kendur og bluffar ongan. Hvørki ar-beiðsmaðurin Ola Poulsen ella teir, ið hava sett sær ta upp-gávu at berjast fyrri hin minni-menta og órættaða í samfelag-inum, verða minni menn ella lata seg svekkja í teirra ar-beiði av tilfikum ljósæddum blóð-sóttingi og kapitalisthandlangara úr «splittsmíðjuni», ið ræðist sín egna skugga.

Við „Trangisvaag“ sum yvir-skrift leggur ein av sínum stíli vælkendur skrivandi maður í «Føroyatíðindi» eftir ar-beiðar-unum og teirra socialistisku skribentum. Sum góður nazistur, slær hann á teir lokalpatriotisku streingirnar, minnir á teir góðu veldisdagarnar, tá ið pengar vóru á Tvoroyri. Nú er alt umvent. Hvor ið skylduna hevur fyrri armóðina, letur hann passi-liga væl skína íggjognum. Tað er ar-beiðaranna «spillandi tunga», «Snak paa et Gadehjørne eller Skrivelier i fremmede Blades», ið hann sigur vekir Staunings Foragt» og styggir burtur kapi-talin. Tí skulu allir Tvoroyra ar-beiðarir «gøre Front mod den «spillandi tunga». Tungt er at hoyra. . . Pengaposarnir

Forlang

Suduroyar Margarin.

Altid nykærnet og velmagende.

P.F. SUDUROYAR MARGARINVIKRI

OG MJÓLKAFELAG, TVØROYRI

farasonina — og tað kundi heldur ikki fáa fatur í teim vorum, ið landinum tørvæði.

Amtshandilin kom, tí hitt privata initiativið var koyrt fast og einki kundi gera.

Krígstíðirnar vóru ógvuliga vandafullar. At fáa fatur í vorum var tað stóra stríðið. Ofta máttu menn taka við øllum treytum, bert vorurnar kundu við. Ein stóðug ræðsla var í øllum fyrri at verða innibýrgdur, avskornir frá øllum sambandi við útheimin. Minurnar — sprengiknottarnir — slongdist um havið. Skip vóru ikki at fáa uttan fyrri okurprísir. Tryggingin var uppi í toppinum, tí tað var líka so møguligt, at skipið fæst, sum at tað slapp íggjognum o. s. fr. Og tað versnaði í hvørjum, bæði hvat ið viðvíkti at fáa vorur eins og við prísinum. Øll verðin «hazarderadi».

Tað er eyðsæð, at tann, ið var noyddir at liggja inni við

lagrum til okurprísir, tá ið friður varð, kom at missa og missa í stórum. Allir mistu, ja, nærum øll lond fóru av knór-anum. Og kundu Føroyingar, Føroyar verða eitt undantak?

Keypmenninir og Føroyingar í síni heild høvdu noytt amts-handilin at tryggja landinum nógv nógv av vorum, salti og øðrum. Tað var eyðsæð, at tá ið friðurin kom, kundi amts-handilin, ið hevði tíkið alt «risikoið», ikki brenna inni við øllum hesum fyrri tí, at hitt privata initiativið, nú tá ið vandin var yvir staðin, kundi fáa salt og allar aðrar vorur biligari enn tær vóru keyptar, tá ið kanónurnar og sprengi-knottarnir geltu um høg og lond. Teir menn, ið við friðinum kravdi amts-handilin tiknan av, mátti sjálvandi taka tær vorur, ið teir høvdu kravt hann at bestilt. Hetta skilir ein og hvør.

Amtshandilin var væl stovnaður fyrri at hjálpa landinum